

ชื่องานวิจัย : “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และ
บรรจุภัณฑ์งานหัตถกรรมสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพหัตถกรรมในเขตจังหวัดเชียงใหม่”

ชื่อนักวิจัย : นางอรนุช สมภักดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิทย์ สมภักดี

ปีที่ทำวิจัย : 2547 - 2548

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสื่อเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ฝึกอบรมเรียนรู้ สามารถออกแบบและพัฒนางานหัตถกรรมของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และ เพื่อฝึกอบรมการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์งานหัตถกรรมสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพหัตถกรรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่พัฒนาโดยใช้เทคนิคการสอนความคิดสร้างสรรค์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการอาชีพงานหัตถกรรม ในอำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันกำแพง และ อำเภอหางดง จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการฝึกอบรม หลักสูตรการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมและบรรจุภัณฑ์ แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบประเมินเพิ่มสะสมผลงาน แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ หนังสือสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง รูปแบบของการฝึกอบรม ใช้วิธีการบรรยาย การสาธิต การร่วมปฏิบัติงานออกแบบ การจัดทำเพิ่มสะสมผลงาน คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t - test) และการติดตามผลการสร้างสรรค์ผลงานหัตถกรรมและบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มผู้ประกอบการงานหัตถกรรม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. จากการประเมินผลการฝึกอบรมตามหลักสูตร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ด้านการออกแบบหลังการเข้ารับฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลประเมินเพิ่มสะสมผลงาน รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการประเมินทุกด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้กลุ่มที่เข้ารับการฝึกอบรม ทบทวนและเรียนรู้ด้วยตนเองหลังจากเข้ารับ

การฝึกอบรมเมื่อติดตามผลการออกแบบและพัฒนาผลงานหัตถกรรม พบว่า ส่วนใหญ่ประธานกลุ่มใช้เวลาทบทวนบ้าง เนื่องจากมีภารกิจในการทำหน้าที่ของประธานที่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ภายในกลุ่มไม่ได้มีการแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน ไม่ได้มีการบริหารจัดการที่ดี ประธานกลุ่มจึงทำหน้าที่หลาย ๆ หน้าที่ในเวลาเดียวกัน เป็นผลให้การถ่ายทอดในเรื่องการสร้างสรรค์พัฒนารูปแบบงานหัตถกรรมของกลุ่มไม่ค่อยมีการพัฒนา การถ่ายทอดแบบใหม่ให้กับสมาชิกกลุ่มเป็นเรื่องที่ยาก เพราะการเรียนรู้ของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนไม่เท่ากัน ฝีมือในการทำงานก็แตกต่างกัน ต้องค่อย ๆ ใช้เวลาในการศึกษาและพัฒนาทักษะฝีมือในการสร้างสรรค์ผลงาน ต้องอาศัยเวลานานมากกว่า 1 ปี สำหรับการออกแบบงานบรรจุกัญช์ของกลุ่มประธานกลุ่มได้ถ่ายทอดและพยายามออกแบบบรรจุกัญช์ที่ใช้ได้ดีกับผลงานหัตถกรรมของกลุ่ม รูปแบบเป็นรูปแบบที่ได้มาจากการฝึกอบรมกลุ่มทำเฉพาะบรรจุกัญช์ต้นแบบที่สามารถขึ้นรูปเอง ประหยัดต้นทุน ไม่ได้เอาไปให้โรงงานบรรจุกัญช์ทำ เนื่องจาก เป็นการลงทุนที่สูงมาก เงินกองทุนของกลุ่มมีไม่มาก ซึ่งสมาชิกไม่เห็นด้วยที่จะนำเงินของกลุ่มไปลงทุนในส่วนนี้ โดยเฉพาะในยุคเศรษฐกิจน้ำมันแพงไม่เหมาะกับการทุ่มทุนในเรื่องนี้ อีกทั้งยังอดจำหน่ายหรือการตลาดของกลุ่ม ยังคงมีไม่มากนัก เรื่องกราฟิกบนบรรจุกัญช์ ทุกกลุ่มให้ความเห็นว่า เป็นเรื่องที่ยากที่จะออกแบบเองให้สวยงาม มีความทัดเทียมกับธุรกิจขนาดใหญ่ คงต้องพึ่งพานักออกแบบมืออาชีพ หากระดมสมองคิดกันเองภายในกลุ่มก็ได้เพียงข้อมูลบางส่วนที่ไม่สามารถออกแบบให้สวยงามได้ สำหรับหนังสือสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองจะมอบหมายให้ลูกหลานฝึกอ่าน ฝึกทำความเข้าใจกับงานออกแบบ เพราะเป็นสื่อที่เหมาะสมดีแล้ว มีภาพประกอบซึ่งสามารถอ่านทำความเข้าใจเองได้แต่ต้องใช้เวลามากในการศึกษาด้วยตนเอง